

Kapitel 19

Alldeles i början av millenniet knäckte försvarets radioanstalt, FRA, den krypteringsalgoritm som användes för kommunikationen mellan Moskva och den ryska ambassaden i Stockholm. Läckan tätades kort därpå, men man hann ändå snappa upp en hel del matnyttig information.

Den allra köttigaste biten var att den då nytilträdde tillförordnade presidenten för den Ryska Federationen, Vladimir Putin, *personligen* hade regelbunden och tät kontakt med den person som med största säkerhet var underrättelsechef på ambassaden, angående *en medarbetare på fältet*.

Som om inte det var tillräckligt skrämmande, använde man sig av kodnamnet *double-o-seven*. Ett namn så löjligt och provocerande att ingen annan än presidenten själv skulle vågat föreslå det.

Förutom dess betydelse som känd filmspion var 007 även landsnumret till Ryssland. Nästan som att man *ville* att det skulle plockas upp, som ett långfinger i luften. Man kunde alltså ha att göra med den viktigaste ryska spionen i modern tid, någon som verkade så pass fördolt att man från rysk sida var totalt orädd att avslöjas.

Regeringen hade informerats omgående och redan dagen därpå inlett ett efterforskningsarbete tillsammans med den militära underrättelsetjänsten och Säkerhetspolisen. Man diskuterade om ifall det kunde röra sig om en *maskirovka*, en vilseledande manöver. Ett test av den svenska beredskapen, ett sätt att kartlägga reaktionsmönster.

Var avsikten att styra undan Sveriges resurser, ville den lede fi binda upp svensk underrättelsekapacitet?

Ryssen hade kört in en pinne i ett getingbo och rört runt utav bara helvete, att värdera den inhämtade informationen var hart när omöjligt.

Kanske visste "Ivan" att han var avslöjad, kanske var det bara ett sätt att förvirra - *utifall att*. Om det nu trots allt var äkta visste man inte ens ifall det handlade om militärt eller civilt spionage. Kanske fanns spionen inom försvarsindustrin.

Det letades bland viktiga befattningshavare inom näringslivet och militären, bland nära medarbetare till dessa och deras anhöriga, men ingenting tydde på något omfattande informationsläckage. Inget avvikande beteende upptäcktes, det mesta såg ut som vanligt. Undersökningarna ledde ingenstans, man sprang runt som i ett hus av speglar.

***

Många år senare började ryska företag inom skiftande områden poppa upp som svampar ur jorden, som kopior av sina svenska motsvarigheter. Det som började med telekomföretag omfattade snart alla möjliga branscher. Gång efter annan lyckades de ryska bolagen lägga offerter på nivåer strax under sina svenska konkurrenter.

Det var det värsta, att ta marknadsandelar var betydligt värre än att sno tekniska lösningar. Teknik förändrades snabbt, förlorade kunder var svåra att vinna tillbaka. Ryssland hade placerat en spion i ett svenskt telekomföretag någon gång i början av seklet, som man mycket skickligt coachat till en hög position inom näringslivet.

Spionen, eller spionerna -det kunde inte uteslutas att de var flera, åtnjöt fullt förtroende och satt i styrelserum, på VD-poster och andra höga positioner där han,

hon eller de utnyttjade sitt kunnande och sina kontakter till att åderlåta nationen.
Sverige blödde.

***

Under tjugotre års tid hade man inte ens vetat vem eller vilka man skulle misstänka. Inte förrän en pensionerad före detta FRA-medarbetare pratade med sin nyinflyttade granne över en öl på bryggan vid sommarhuset på sydöstra Gotland.

Grannen visade sig ha jobbat som säkerhetschef på flera olika Edot-bolag, och bland annat tjänstgjort direkt under koncernens forskningschef. Samtalet hade naturligt glidit in på säkerhetsfrågor och frågor om hur man bäst skyddar sig mot spioneri. Den före detta FRA-medarbetaren hade i förtroende berättat att man under många år letat efter en högt uppsatt spion inom svenskt näringsliv, vars karriär startat någon gång kring sekelskiftet, troligtvis i telekombranschen, och som borde vara lite över femtio år idag.

Den gamle säkerhetschefen stelnade till och bleknade betänkligt.
"Det hände något märkligt i början av seklet. Jag minns inte exakt vilket år det var som jag fick en minst sagt udda order från min VD. Det gällde en rekrytering, en ung kille som skickades på oss av VD personligen och där jag fick ett unikt, direkt farligt direktiv som jag inte ens fick dela med min egen chef. Det var som att han satt på gigantiska hållhakar..."

Mer än så vågade han inte säga.

"Jag kan kontakta chefen för FRA, kan du tänka dig att berätta för honom?", sa den före detta FRA-medarbetaren.

Den gamle säkerhetschefen svarade efter viss tvekan att han visst kunde tänka sig det, men att FRA-chefen då fick höra av sig personligen.

***

FRA-chefen var alldeles kall, av alla tänkbara scenarier var det här det värsta och det absolut sista han kunde föreställa sig. Tankarna stockade sig, läpparna stramade och strupen kändes alldeles torr. En lavin av trötthet lade sig meterdjup, ord som *katastrof*, *skandal* och *landsförräderi* flög genom hans huvud.

Han hade träffat honom, han *kände* honom. Eller vem det nu var han kände. Det kunde inte bli värre, det kunde verkligen inte bli värre. Möjligen om en asteroid utplånade hela landet, fast då slapp man ju leva med efterdyningarna. Det här var nog trots allt värre.

Det var av högsta vikt att vara försiktig, ärendet var hyperkänsligt. Han beslutade att involvera den av sina medarbetare som stod honom närmast och som han jobbat med allra längst. De bägge började tillsammans att tråla efter data på bred front och kunde ganska snart snappa upp samtal mellan *objektet* och Moskva.

Visserligen kom man inte förbi krypteringen i satellitsamtalen, men det var graverande att de ens ägde rum. *Objektet* hade i och för sig en naturlig kontakt med politiska ledare världen över. Men antalet samtal, inte minst längden på dessa, tydde på en varaktig personlig relation.

De flesta av telefonsamtalen hade dessutom ägt rum efter normal arbetstid, på kvällar och helger. Det bevisade ingenting, men var tillsammans med allt det andra en klar indikation på att man borde gräva vidare. Kontakt togs med agenter på plats, som med en kombination av personbaserad inhämtning och olika tekniska metoder, snabbt fick fram en sannolik identitet.

En ilning gick genom FRA-chefens kropp när han läste namnet i det korta meddelandet. En kall droppe av svett kröp längs ryggraden, hela vägen ner och försvann in mellan skinkorna. Hjärtat bankade hårt.

I hans arbetsuppgifter ingick att ha koll på underrättelsevärlden i stort, veta vilka organisationer som var vassast och känna till stjärnspelarna därute. Den civila ryska underrättelsetjänsten hade just utnämnt en ny ställföreträdande chef som alla i hans värld kände till, en motståndare med magiska kvaliteter som man till varje pris ville slippa möta. Ansiktet hade bleknat betänkligt när han såg upp mot sin medarbetare. Det var med skrovlig stämma han uttalade namnet på Alex sannolika kontaktperson. "Marina Vaidisova".

All information och alla spår om deras eftersökningar raderades, en handskriven sammanfattning var allt som återstod. Den lämnades i en portfölj som efter att koden ändrats, låstes in i FRA-chefens personliga kassaskåp över natten. Promemorian skulle överlämnas till statsministern nästa dag.

***

Iqbal var 73 år gammal och hade kommit till Sverige från Afghanistan tillsammans med ett lämmeltåg av andra asylsökande hösten 2015. En analfabet och en före detta fåraherde som tack vare regeringens satsning på *enkla jobb för utbildade flyktingar*, nu jobbade med städning av FRA:s lokaler på Lovön.

Anställningen hade han erhållit trots avsaknaden av svenskt medborgarskap, ett uttalat krav för att få jobba för FRA. I Iqbals uppgifter ingick även att sköta myndighetens fordonsflotta.

På FRA var man nöjd med hans arbete. Dels höll han lokalerna skinande rena och bilarna i gott skick, men framför allt kunde han inte ett ord svenska, vilket så klart var en stor fördel på en så pass hemlig arbetsplats som FRA.

Iqbal rörde sig förvånansvärt smidigt för sin ålder och var vesselsnabb i sitt arbete. Han låste upp dörren till FRA-chefens kontor och torkade nogsamt av möblerna, dammsög och svabbade golvet och vårdade med öm hand och gröna fingrar ampelliljorna, gullrankorna och den pampiga monsteran. Alltmedan han dansade fram genom rummet med sina arbetsverktyg som vore de hans moatjé.

Proceduren han följde var densamma som under alla år han jobbat för myndigheten. Iqbal, som var mycket väl medveten om att FRA-chefens rum inte var kameraövervakat, rattade med en fingerfärdighet och sinnesnärvaro som skvallrade om hans tidigare liv, med nära nog ofattbar precision kodlåset och öppnade upp kassaskåpet. Precis som han gjorde varje arbetsnatt. Ingen kombination stod emot hans syn, hörsel och känsel i mer än några minuter.

Han fotograferade innehållet i portföljen, helt enligt rutinerna. För ovanlighetens skull fanns där endast ett dokument, som han snabbt ögnade igenom och memorerade. Därefter kontaktade han omgående sina chefer.

Ett spetsnaz-förband aktiverades från Kaliningrad, riktning Gotland, dit de tog sig med helikopter, jetbåt och den sista biten med undervattensmoped genom väl kartlagda farvatten. Man anländer före gryningen, ungefär samtidigt som två av deras kollegor på ambassaden i Stockholm gör sig insatsberedda.

***

Iqbal hette i själva verket *Mahmood* och var alls inte någon före detta fåraherde. I verkligheten var han dessutom femton år yngre än sin påstådda ålder, när ingen såg på kunde man tro att skillnaden var den dubbla. Därtill pratade han svenska helt utan brytning samt var allt annat än analfabet.

Han hade levt som ficktjuv på gatan i Kabul när han greps av KGB under kriget, efter att ha försökt stjäla en Kalashnikov av en sovjetisk soldat. För en sådan betalade mujahedin så att han kunde äta sig mätt i flera veckor.

KGB-officeren hade genast upptäckt att han hade en mycket begåvad föräldralös ung man i sitt våld, som lärt sig prata nästintill perfekt ryska efter att ha vistats nära de sovjetiska soldaterna i ett halvår.

Det visade sig bli Mahmoods smala lycka, för i stället för att släpa ut avskrädet på bakgården och avrätta honom med ett skott i bakhuvudet som brukligt, nöjde sig officeren med en utskällning.

Han hade precis ropat till sig vakten för att slänga ner den lille skitungen i en av cellerna i källaren i det som tidigare varit ett afghanskt polishus, när den pragmatiske Mahmood försökte övertyga honom om att han i stället kunde vara till nytta, hävdade att han var mycket smartare än andra, påstod sig vara *intelligent*.

"Jag då, är inte jag intelligent?", hade officeren replikerat förnärligt och förberett sig att lappa till den oförsämde slyngeln.

"Och det vill du att jag skall avgöra?", hade den unge Mahmood svarat kaxigt medan han hjälplöst dinglade med överarmen i vaktens fasta grepp. Innan majoren hunnit lyfta högernäven hade Mahmood sagt att om han behövde hans hjälp för att avgöra den saken var svaret "nej".

Från och med den dagen var han anställd av KGB. Sedermera skulle han överföras till GRU, Rysslands militära underrättelsetjänst. Det var på deras uppdrag som han, och andra som han, skickats som flykting till väst med målsättningen att nästla sig in och komma över värdefull information. Mahmood var rena jackpotten.

***

Följande dag åkte FRA-chefen och hans närmste man från Lovön mot Rosenbad. Efter att ha passerat Drottningholms slott och kommit en bit in på Nockebybron accelererar plötsligt bilen helt utom kontroll. Hastigheten överstiger 170 km/h när Volvon stöter emot en tung lastbil och därefter voltar med våldsam kraft. FRA-chefen och hans närmsta medarbetare omkommer så gott som omedelbart i olyckan.

Läkarparet, som kommit precis efter lastbilen, konstaterade att personerna i vraket var avlidna. Polis, som skyndsamt var på plats, fick veta att dessa var tvungna att avvika då patienter väntade.

Den efterföljande utredningen gav vid handen att chefen för FRA haft ett inbokat möte på statsministerns kansli kl. 10.15. Han hade ringt upp sent på eftermiddagen dagen innan och sagt sig velat delge information av *extremt känslig art*. Han kunde inte säga någonting mer, annat än att det var brådiskande.

Vid genomgången av olycksplatsen framgick att FRA-chefens personliga portfölj saknades, inga dokument av något slag fanns i bilvraket eller på de döda kropparna. Dykningar nedanför bron var i full gång. FRA-chefens kontor genomsöktes, ingen information kunde hittas som gav någon som helst antydning om vad det akuta ärendet hos statsministern kunde rört sig om. Inga digitala spår överhuvudtaget.

Man tog även fingeravtryck överallt i rummet, men det hade städats och torkats under natten. Av allt att döma var myndighetens städpersonal noggrann med sitt jobb, till och med kassaskåpet var avtorkat.

Städningen sköttes tydligen av någon gammal flykting, en analfabet utan svenskkunskaper som bodde för sig själv i en etta i Alby. Tolk ordnades fram och man begav sig dit. Inte för att man trodde att det skulle ge något, men man ville ändå lysa i alla hörn och utesluta allt som gick att utesluta.

Ett genombrott kom när en före detta FRA-anställd som läst om olyckan på Flashback hörde av sig. Trots allt hemlighetsmakeri hade det inte tagit en timme ens innan nyheten fanns överallt på Internet.

Den före detta FRA-anställda berättade att han alldeles nyligen haft kontakt med sin gamle chef och att han då berättat om sin granne nere på Gotland, en pensionerad säkerhetschef från Edot som möjligen hade upplysningar om den spion, *double-o-seven*, som de letat efter under så många år.

"Han verkade livrädd och vågade inte säga vad det handlade om, men kunde tänka sig att ta det direkt med högste chefen förutsatt att han hörde av sig personligen." Enligt samtalsloggen hade FRA-chefen ringt upp, och därefter omgående flugit till Visby. När internutredarna försökte nå säkerhetschefen fick de inget svar. Det skulle snart visa sig att han var inlagd på Visby lasarett, och när den ansvariga läkaren fick veta att det rörde rikets säkerhet delgav hon journaldetaljerna:

Ensamstående sextioåttårig fransktalad man, diabetiker. Akut inkommen, medvetslös och med extrem hypoglykemi. Har av allt att döma förväxlat basinsulin med måltidsinsulin samt överdoserat under kraftigt alkoholrus. Flera tomma förpackningar med Humalog fanns i omedelbar anslutning. Massiva och irreparabla hjärnskador.

"Vi gör naturligtvis allt vi förmår, men ha inga överdrivna förhoppningar om att kunna höra honom", sa läkaren som lovade att meddela sig direkt om tillståndet förändrades.

Ett team flögs över till Gotland för att finkamma sommarstugan, utan resultat. Vad FRA-chefen beträffade hade han, enligt obducenten, omkommit omedelbart av kollisionskrafterna. Föraren hade däremot dött av en nackskada som sannolikt inte var kompatibel med krockvåldet. Det var mycket egendomligt, för utan den nackskadan hade han med största sannolikhet överlevt.

"Men två läkare var på platsen och förklarade för polisen att de inte kunnat göra något, att både förare och passagerare var avlidna."

"Möjligt, men det är vår bedömning hursomhelst."

"Hmm... vi får höra med dem."

***

Iqbal hade gått upp i rök. Inte heller läkarna som stannat och hjälpt till och vars identitet och registreringsnummer man hade, kunde hjälpa till. Det skulle nämligen visa sig att de var på semester när olyckan inträffade, i Phuket, Thailand. Där de tänkt befinna sig ytterligare en vecka.

"Bilen då?"

"Enligt dottern som körde dem till Arlanda så ska den stå i deras garage, där hon ställde den."

"Och det gör den förstås inte?"

"Nej... "

En ytterst besvärande sanning hade utkristalliserats: FRA hade kommit *double-o-seven* på spåren, och eftersom det handlat om en högt uppsatt näringslivsprofil hade myndighetschefen beslutat om största möjliga diskretion och varsamhet.

Trots detta hade ryssarna vetat om vad FRA kommit fram till. Även mötet med statsministern inne på Rosenbad måste de känt till. Agenterna hade lurpassat i en omsorgsfullt utvald och stulen bil någonstans i närheten av Drottningholms slott.

De hade lagt sig bakom och kopplat in sig på databussen i FRA:s bil och via trådlöst interface fjärrstyrt bromsverkan och gaspådrag. Mjukvaran hade planterats via diagnosuttaget, av någon som haft fysisk tillgång till bilen.

Efteråt hade de stannat för att försäkra sig om att FRA-chefen med medarbetare var döda. Medarbetaren som fortfarande var vid liv hade de knäckt nacken på. För säkerhets skull hade dessutom en pensionär på Gotland, som råkat sitta med lite för djupa insikter, röjts ur vägen.

De hade arbetat raskt och inte förspillt någon tid, organisationen var uppenbart väloljad.

"Vi kan avbryta dykningarna nedanför bron, någon portfölj kommer inte att hittas.

Återstår frågan om vem som är den ryska spionen på FRA."

Utredarna tittade på varandra under tystnad.

"Vore intressant att veta hur '*Iqbal*' fått jobbet, och varför han torkat rent kassaskåpet från fingeravtryck..."

***